

Drago Mom

Lagode, njam njam

Drago Mom (*16. januar 1962, Maribor), slikar. Obiskoval je Pedagoško gimnazijo v Mariboru in Pedagoško akademijo, smer angleščina in nemščina. Leta 1990 se je vpisal na Akademijo za likovne umetnosti v Ljubljano, kjer je leta 1997 zaključil magisterij. Sodeloval je na mednarodnih razstavah v Ostende, Belgija, in bienalu v Egiptu. V Sloveniji je razstavljal v Novem mestu, Ljubljani, Velenju, Maribor in v Rušah.

Drago Mom

Lagode, njam njam

Maribor 2010

MARIBORSKA LITERARNA DRUŽBA
Zbirka: **eDition 4**

© 2010, Drago Mom
© 2010, Mariborska literarna družba

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

821.163.6-1
73/76(497.4):929Mom D.

MOM, Drago
Jagode, njam njam [Elektronski vir] / [slike in besedilo] Drago Mom ; [spremne besede Marjan Pungartnik, Monika Jerič, Milan Pirker]. - El. knjiga. - Maribor : Mariborska literarna družba, 2010. - (Zbirka eDition ; 4)

ISBN 978-961-6483-93-3

COBISS.SI-ID 65494273

J A G O D E ,

N J A M

N J A M

Včeraj zvečer
je za goro našo
luna okrogla vstala
Miški kosmati
je v domek
srebra nasipala
Aj to bila je vesela
kosmatinka
zala
A le kdo bi vedel zakaj
zakaj je z zarjo jutranjo
žalostna ostala

j

a

g

d

e

Temni oblaki na modrem nebu
Razposajeni veter
povsod dela zmedo
V trati jesenski
plešeta dve veverički veselo

M

j

a

M

И

j

a

M

Čira
čara
čara
Čiče
Čira
čara
Nič
več
Čiče!

O JAGODAH IN DEKLETIH

Avtor zbirke »Jagode, njam njam« je slikar, vendar niti za trenutek ni bilo dvoma, da bo knjiga, ki jo je avtor zasnoval skozi najine pogovore, tudi pesniška. Najprej se je bilo potrebno odločiti za elektronsko knjigo, kar je pogumno dejanje. Gre za minimalistično pesniško zbirko, saj jo sestavljajo samo štiri pesmi – tri so natisnjene kot tekst, četrta, najkrajša, pa je svojevrstni akrostih in hkrati naslov. »Jagode, njam njam« je naslov, ki govori izrazito o čutni fiksaciji na rožnato kožo deklet pri aktih, na prsne bradavice, na željo, da bi ga pri slikanju obdajal roj lepih, zaokroženih, prsatih in neprsatih deklic, on pa bi slikal rože in drevje in kraji-ne ... da bi mu bile na doseg roke z mehko, goloto, barvo, vonjem. »Kajpak, kajpak!« porečete. »In še kaj?« A pesnik in slikar ima to pravico dvignite se od grobe stvarnosti, v kateri ni veliko prostora za pesmi in slike, kjer je razkošje stiska in bogati živijo kot berači. Tako naslovnica nima stičnih točk samo z najbolj razvpito fotografijo iz filma »American Beauty«, ampak tudi s smislom tega filma. S škandalom. Vse pesmi skupaj z naslovom lahko razumemo kot erotično igrice, evfemizem ... in na drugi strani preprosto igro, neobveznost, padec v infantilnost, lahkotnost. Ali obešenjaški humor, ki spremlja slikarstvo in pušča na njem komaj vidne sledi.

V ospredju so seveda slike. Govorijo o slikarju, ki je zazrt v klasično lepoto.

Marjan Pungartnik

VONJ PO ŽENSKI

Opombe za recepcijo slik Draga Moma

1. Slikar: sprehaja se skozi mesto. Po ulicah, trgih, čez mostove, pod nadstreški. Postopa. Opazuje in včasih tudi zalezuje ter nagovarja. Ženske. Memorira. beleži.

Vsak pogled slika; vsaka ženska darilo.

2. Vse zbrano gradivo transformira v iluzijo. Odvzema, dodaja. Slika.

Vse naredi bolj resnično, kot je v stvarnosti. Bolj erotično, bolj privlačno.

Ženske sleče, iz mestnih vedut naredi njihov bivanjski okvir, podari jim rože.

Iz spomina izbrska najbolj čutne drobce in jih z ekspresivno gesto in barvno nanese na platno.

3. Spi s sliko. Večkrat. Ponoči in podnevi. Sanja. Tudi to doslika, doda, prilepi.

4. Sliko uokviri in jo obesi na steno, jo pokaže. Potem iluzija ponovno postane stvarnost. Drugačna, a oprijemljivo čutna.

5. Zdaj nastopimo mi: Poželjivo, kot kakšni ogleduhi, se slinimo in naslajamo. Povprašujemo po imenu žensk, njihovih naslovih, telefonskih številkah, redko po cenah, ki jih imajo slike.

6. Ničesar ne zvemo. Zvečer ležemo z njimi, z ženskami in slikami, podnevi o njih sanjarimo. Postaja naša obsesija.

7. Postanejo del našega žitja in bitja.

Milan Pirker

DRAGO MOM

Ko sem pred leti pregledala delo akademskega slikarja Draga Moma (roj. 1962), sem v njegovem kiparskem izrazu razbrala kot poglobljeno preokupacijo ženski lik in v slikarskem vehemenco čopiča, pok abstraktnega vrtinca živih, močnih bar. Primarna govorica njegovega likovnega jezika je bila v obeh primerih ekspresija. V tem smislu sem svoj pogled zaokrožila z mislijo, da je Mom zavezan veri v akcijo kot voljo ustvarjalnega subjekta, ki hoče biti avtonomen, ki pomeni Svobodo samega kreatorja – Moma, in da zato jedro bržkone ni Ženska, kakor se je dozdevalo predvsem iz njegovega dotedanjega kiparskega opusa, temveč svoboda, ki pusti živeti umetniku kot človeku, čigar eksistenca razodeva nek problem. Danes bi rekla: čigar eksistenca je problem.

Mineva enajst let od mojega srečanja s tem likovnim jezikom, in Mom se mi približa s stavkom, da je v jedru njegovih aktualnih del gotika.

Pred seboj imam nekaj njegovih slik v malem formatu, ki jih čaka usoda preslikave na veliki format, na katerem bodo s svojo skorajda asketično izraznostjo pridobile zalet – v nebo, če vzamemo resno Momovo navezavo na gotiko, vsaj gotiko, kot jo pojasni sam.

Pri teh se bomo ustavili. Spotegnjen trak, katerega barvna podlaga zbuja reminiscenco na leonardovski *sfumato*, le da svetlejšega tona. Na različnih nivojih tople podlage trčimo ob bele, sive in (na sredini) črne poteze, ki se grobo, razsekano, brez preciznosti zaletavajo druga v drugo in ustvarjajo vtis nekakšnega Božjega očesa ali morda še bolj razpoke, nekakšne prečke, zapore, ki preprečujejo tako polet v višino kot polet v globino; čeprav se v nas od nekod prikrade nedoločen občutek, da je bila njihova primarna vloga, vsaj

kot si jo je zamislil slikar, pravzaprav ravno to: odpiranje, prehajanje v drugo dimenzijo. V drugih različicah slik-trakov se tem »očesom« pridružujejo črne in blago modre štrahe, ki tečejo po sredini »*sfumato*« osnove. Celota barvno deluje umirjeno toplo, ni izrazitih, agresivnih barv; modra je pregosta in hkrati premedla, da bi živo zadihala, in namesto da bi sliko odpirala navzgor, jo uklešča s svojo brezživljenjskostjo. S *sfumato* tehniko je nekoč slikar dal sliki oziroma liku globino, volumen, oblost, brez jasnih rezov, prelivajoče. Skozi volumen figure smo tako zaslutili notranjost, ki nam ni neposredno vidna, a je do te mere prepoznavna v vidnem, ki jo nosi, da se nismo spraševali o njeni resničnosti – tisto noter, ki je dejansko onstran, je (bilo). Danes se nam pod Momovim čopičem spreobrača v reprezentanta postvarele zemeljskosti, ki potrebuje tuje elemente, da bi se šele – če sploh – odprla, naj bo že notri ali navzgor ali prek. Kot te elemente s tranzitno vlogo prepoznavamo omenjene prečne reže in vzdolžne linije. Vendar smo za te vzdolžne linije na primeru omledne modre ugotavljali, da ne dihajo zares in ne odpirajo navzgor, marveč pritiskajo dol oziroma zajezujejo pretočnost. Podobno smo ugotavljali za prečke, češ da nemara ne izpolnjujejo vloge trajektorija, ampak se naobračajo v zaporo. Momove izjave, da gre v slikah, ki jih imamo pred seboj, za težnje gotike, ki jo razume kot preseganje zemeljskega in prestop ..., te besede kot da nekako prehitevajo realnost slik. Ali pa slike prehitevajo izjave, njihovo željo utemeljevanja s pojmovno govorico. Zdi se, kot da smo priče nekega bojevanja: na eni strani imamo likovni izraz, ki ne verjame v transcenco, in na drugi strani slikarjevo jezikovno zatekanje (s pomočjo gotike) k transcenci. Vendar postane po daljšem pogovoru jasno, da ni s transcenco nič. Da je ta bolj izgovor, pravi smoter tega zgovarjanja pa kvečjemu to, da »transcenco« poseli moč čopiča, ki ustvarja svoj svet, svet, katerega gospodar je slikar sam kot povsem avtonomni Stvaritelj.

Če sem pred enajstimi leti izpostavila v Momovem ustvarjalnem opusu izrazito močne, agresivne barve in Žensko, ki pa so le orodja

in postvareli objekt slikarskega (absolutnega) Subjekta, se moram danes nagniti k sklepu, da asketično abstraktno podajanje in intelektualizem nista slikarjeva zaveznika. Pristnost njegove govorice bi morali še naprej iskati v surovi, nezglajeni erupciji, katere smisel je lahko edinole v njeni ekspresivnosti sami in ne v nečem onstran. Kolikor pa ta erupcija, zares ali navidezno, kliče po samopreseganju, vedno trči – ne na Božje oko in Njegovo luč, ki preseva človeštvo, temveč v človeka-ustvarjalca, čigar eksistenca *je* problem.

Monika Jerič

MARIBORSKA LITERARNA DRUŽBA

Zbirka: **eDition 4**

Urednik: Marjan Pungartnik

Drago Mom:

JAGODE, NJAM NJAM

Uredil:

Marjan Pungartnik

Spremne besede:

Marjan Pungartnik

Monika Jerič

Milan Pirker

Oprema in stavek:

Mariborska literarna družba

Izdala

Mariborska literarna družba

kot svojo

251. publikacijo.

Izdelava e-knjige:

Mariborska literarna družba

v septembru 2010

Priporočena cena:

3,00 €

ISBN 978-961-6483-93-3

V zbirki eDition je doslej izšlo:

Tone Dodlek: PIKICA NA LUNI

Tatjana Srebrnič: ZA ZAPRTIMI VRATI

Vladislav Stres: ZRCALO

MARIBORSKA LITERARNA DRUŽBA
Zbirka *eDition 4*

ISBN 978-961-6483-93-3

9 7 8 9 6 1 6 4 8 3 9 3 3

Cena: 3,00 €